



## **De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis**

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||  
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibus, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm  
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Novembris Et Decembris

**Surius, Laurentius**

**Coloniae Agrippinae, 1576-**

**VD16 S 10263**

Vita S. Othmari Abbatis.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77423)

S. Leopoldi nomen quam sit celebre.

virtutes ipsius Leopoldi, quas creator omnium etiam miraculis comprobavit, ab Dei Vicario, qui solus in terris es, ascribere in numero sanctorum iure meritoque, exposcit expectatque. Ad quemcumque enim loca Leopoldi nomen pervenerit, pro sacrosancto veneratur & colitur. idque non simpliciter, prout a nonnullis fieri consuevit, sed in debili atque inviolabili titulo sanctus Leopoldus appellatur & pro sancto habetur. Queritur tamen per laudabilem consuetudinem solennitateque, a sacrosancta Ecclesia introducta, S. T. natus, quo absque, nil tutum, nil stabile, nil denique sanctum creditur. Idcirco mea oratione non existimes velim. Nam in primis Christianissimus fidei nostre totius religionis orthodoxe verus, legitimus, indubitatus defensor Fridericus Imperator Augustus, a quo eius bonitate nihil adhuc properam peti audivimus: nec vero idcirco tantum, quod ex sanctissima Leopoldi familia Australi ducat originem, venerat etiam ut Deus in suis gloriatur creaturis, eius filius Maximilianus Austriae ac Burgundiae Archidux inuictissimus, patrem sortitus est Caesar. Sic in clytus Hungarorum ceterique Principes catholici illarum provinciarum, & denique, omnes eorum populi, tui, vocemque sanctitatis tuae sibi cupiunt, prestolantur, expectantque. Quid enim tibi testibus magis in mundo dari possit non video. Magna profecto res est, ut mortali Deo propitio & fauente, gloriosissimos & caelestes titulos benefacendo sibi quaerant. Iam tempus est, iam te sic velle conspiciamus & tenemus omnes: ut tua videlicet haec lesti voce Leopoldus, qui cum iam in caelis sanctus sit, etiam in terris sanctus esse deus res sanctissimo tuo decreto, longa hominum expectatione optato. Diu mortalibus in augmentum fidei, in monumenta Romani & Ecclesiastici ritus, in gloriae aeternitatis nimio ardore exposcit, & ut benefactis longo labore quaerita iam premia declarant.

Rogatur, cum in numerum Sanctorum referri.

Extrat alius liber de innumeris miraculis & canonizatione eius, per Reverendum patrem, dominum Iohannem Franciscum de Pauinis conscriptus, ad quem lecturam remittimus.

VITA S. OTHMARI ABBATIS, AVTHORIS VVALAFRIDO ABBATE AVGIENSI. PRAEFATIO AVTHORIS.

Hos libellos inveni elector Tomo V. 16. Octobris.

Initis duobus libellis, quos de vita & virtutibus beatissimi Galli confessoris, iuxta fidem, quae vel scripto, vel dicto ad nos venit, venerat, verè potius, quam lepidè, composuimus: iubentibus vobis, fratres sanctissimi, qui in cenobio eiusdem sancti patris constituti, seruatoris eius, quem in Dei rebus habuit, sancti strenuitate propositi speciem exhibetis, libet subnectere eam relationem, quae de sancti patris Othmari studijs & virtutibus, per eius merita ostensis, vestra assertionem & cura literis est mandata veracibus. Quae cum sit veritate plena, ratione perspicua, non ob aliud a nobis est iterata, nisi quia charissimus frater Cosbertus, qui idem opusculum edidit, cuius charitati quicquam negare nec volumus, nec debemus, id ut fieret postulavit, immo praecipit, quem etiam in hac occupatione instantissimum erga deum sine tadio laeti sustinuumus. Itaque lectori credulo sufficiat haec abbreviatio nostra: incredulus autem qui fuerit, ad eam conscriptionem quam sequimur, recurrens, multiplici ad stipulationem testium conuentus, ad fidem si gratus est, segnis non erit.

HISTORIA.

Ut vir Dei Othmarus pro sanctitate vitae, cellulae sancti Galli sit praefatus, & regia auctoritate regularem inibi vitam instituerit. Cap. I.

Novemb. 16.

S. Othmarus in Rhetia degens, sacerdotio initiatur.

LITVR Othmarus genere Alemannorum oriundus, aetate puerili a fratre suo Rhetia Curiensem perducitur: est: & in seruitio Victoris, earundem partium Comitum, multo tempore constitutus, & literarum scientia sublimatus, virtutum sectator, morumque laudabilium professor, sacerdotij gradum ascendit: & a supra dicto Comite benigne retentus, cuidam titulo sancti Floriani confessoris praefatus est. Cumque morum eius probitas, & sanctae vitae munditia longè lateque plurimum aures dulci rumore respergeret, Vualdramus quidam, qui sibi vastitatem cremi, in qua sanctus Gallus

Gallus cellulam construxerat, velut à parentibus hereditario iure ad se transmiffam vendicauit, eundem Othmarum à Victore fupradicto ad praeficiendum eidem cellulae imperauit. Et voti compos effectus, cellula cum omnibus, quae ad eam pertinebant, illi folemniter commendauit. Atque vt fui melius defiderij conualefceret utilitas, ad Pipinum Regem profectus, eundem Abbatem ipfi praefentauit, & locum, cui pridem cum praefecerat, proprietatis iure principi contradidit, omni instantia depofcens, vt regia autoritate ex integro Othmarus Abba eidem praeficeretur loco. Cuius petitioni iam dictus princeps assensum praebens, locum sibi traditum viro venerabili comendauit, & regularè inibi vitam instituere iussit. At ille regressus confestim, boni Mandritae studium in ipso executus initio, vndique uersum congrua monachis habitacula construxit, & ipsius sacri loci statum, ad utilitatem diuini seruitij studiosissime reformauit. Religiosos etiam quosque ita liberalitate sua ad deuotionis studium inuitauit, vt ex quorundam donationibus possessiones ipsius cenobij admodum dilaret, & intra paucos annos complures ad sacrae militiam vitae fratres attractos, magisterio suo & cura decentissime gubernaret.

Cella S. Galli commendatur S. Othmaro.

Construit illic monachorum domicilia.

Multos congregat fratres.

*Qua sanctae conuersationis perfectione nituerit. Cap. 2.*

**H**is praelibatis, vitae eius sanctitate liceat summam perstringere: vt liquidò cunctis clareat, quibus profectum gradibus ad hanc gloriam sit euectus. Erat nimirum parsimoniae sectator eximius, creberrimo maceris ieiunio corpus: ita vt in praecipuis ieiuniorum diebus ex consuetudine, bidui abstinentiam continuaret frequētius. Et his contra tentamentorum iacula clypeis praeunitus, vigilias amabat, & assiduitate orandi spiritualia nequitiae repellabat. Summam autem humilitatis gratia praecipue praeditus, intantum voluntariam paupertatem diligebat, vt terrenam gloriam omnibus fugeret modis. Cui etiam hac erat consuetudo, vt si quomquam pro utilitate monasterij eum redere necessitas poposcisset, vilis mitori dorso ueheretur a selli. Erat inter caetera, tanta in eo pauperum sollicitudo, vt eorum curam se potius, quam per alios exhibere studeret. In eo verò misericordiae opere, quod elemosina dicitur, vix cuiquam habebatur secundus. Nam ad suscipiendos leprolos, qui à caeteris hominibus seicuti manere consueuerunt, hospitio longè à monasterio extra eas mansiones, quibus caeteri pauperes recipiebantur, constituit, & eis curam se per omnimodis impendebat ita sollicitè, vt nocturnis etiam horis monasterio saepe digressus, curam infirmitatis eorum mirò deuotionis adhiberet obsequio. Capita siquidem eorum pedesque, abluens, purulenta suis manibus vulnera detergebat, & victui necessaria ministrabat, illam semper animo reuoluens sententiam, quam iudex iustus misericordibus prolaturus est, dicens: Quod vni de his minimis fratribus meis fecistis, mihi fecistis. Sicque factum est, vt cunctorum, qui eum nouerant, veneratione sublimis, pater pauperum appellaretur à plurimis. Tam pleniter autem misericordiae studium possederat, vt si quae pauperum nuditatis iniuria torpentem cospiceret, plerumque, suis exutus vestibus, miseri contegeret artus: ita vt interdum sine tunica, sola cappa contentus, ad monasterium remearet. Maluit enim per praesentis pompae contemptum ad indumentum incorruptionis aeternae pertingere, quam per boni operis amissionem futurae nuditatis opprobria sustinere.

Epi ieiunia.

Vigiliae. Preces. Humilitas.

Benignitas in pauperes.

In leprofos.

Matt. 25.

*Quanta erga pauperes misericordia fuerit. Cap. 3.*

**Q**uodam enim tempore ad Pipinum Regem veniens, honorifice susceptus est. Et inter alia largitatis eius beneficia, ad necessitates fratrum suorum subleuandas, argenti libras septuaginta percepit. Sed mox, vt ad sua rediret, egressus, maximam eiusdem pecuniae partem pro foribus palatii pauperibus erogauit. Paucos autem solidos vix à fratribus, qui secum erant, compulsus retinuit, quibus postmodum quoddam territorium monasterio vicinum coemit. Dominicorum enim non immemor praepceptorum, sua causa de castino non cogitabat, sciens monachum victu & tegumento contentum esse debere. Et ideo paupertate sibi potius suisque delegit, quam rerum transeuntium possessionem superflua in expeditis mentibus onerosam.

Liberalissimum regis Pipini munus.

Nora. Matt. 6.

*Vt à quibusdam iniquis pro zelo iustitiae, quo feruebat, multis affectus sit iniurijs.*

*Cap. 4.*

**I**gitur cum iam Dominus meritis eius digna rependere decreuisset, callidus vniuersae bonitatis inimicus, bonis eius actibus inuidens, eiusque exemplis aliorum vitam dolens proficere, quietem, quam in Christi seruitio, licet non parum labo-

URIVS  
 9  
 10  
 RV III  
 5

laborando, possedit, perturbare contendit. Sed quavis flatibus aduersitatis rariarum pulsata, radicem petrae veritatis habens infixam, paradisi cedrus inconuulsa permanfit. Nam Vuarinus & Ruadhardus, qui tunc temporis totius Alemanniae curam administrabant, diabolo suadente, immanissimo auaritia morbo preuenti, ecclesiarum sub sua potestate sitarum, magna ex parte in proprietatis suae dominium per vim contraxerunt. Qui cum sibi de possessionibus beati Galli per plura eorum violentiae ausu vendicassent, vir Dei Othmarus, non possessionibus terrenis inhiat, sed coenobialis vitae, in eodem loco rerum ingruente penuria, defectum praesens, Pipinum Regem adiit, ipsi tyrannicam eorum praesumptionem exposuit, pariter protestatus, graue eum crimen incursum, si eorum actibus consentiendo ueret. Qua pro causa beneuolus princeps utrunque conueniens, interminatus eis, gratia sua illos omnimodis carituros, si non ecclesijs Dei, qua iniuste abstraherant, absque recraftinatione restituerent. At illi patriam reperentes, vitio rapacitatis infecti, & bestiali seuitia efferati, iussione regiam neglexerunt. Virum etiam Dei Othmarum, cum pro hac re iterum principem adire vellet, missis clanculum post eum litteribus, vinculis iniectum per vim reduci fecerunt. Nec non & Lamberto cuiusdam fratris eius professione connumeratus erat, non vitae sanctitate, persuasione ei ficta quadam machinatione luxuria crimen impingeret: id elaborantes, veritate eius huiusmodi suspitionibus infamata, deponendi eum occasione inuenirent. Qua causa plurimi, tam dolosa factionis ignari, ad concilium euocantur.

Quidam magnates sibi vindicantes res ecclesiarum S. Othmari.

Eum capti uum detinent.

*Quam in obiectione ficta criminis molestiam pertulerit, & qua accusator eius poena mulctatus sit. Cap. 5.*

**I**Taque vir venerabilis castitate integer, vitae ac morum maturitate grandae in medio collocatur, & in eius accusationem Lambertus falsitatis minister, per ram omnibus praesentatur. Acceptaque loquendi licentia, veritatis oblitus, sitatis assertor, dixit se quandam foeminam non esse, qua a beato viro vim pollutam suisset perpeffa. Ad quod nullum penitus dedisse fertur responsum. Cumque a plurimis responderi cogeretur obiectionibus, huiusmodi dicto temperauit eloquium. Fateor me quidem supra modum in multis peccasse: de huius autem obiectione criminis, secreti mei inspectorem, Deum in uoco testem. Illis autem, ut huiusmodi se excusatione purgaret, attentius ei insistentibus, mente securus, conscientia liberata, tacitus perdurauit. Et quia accusandi licentiam apud iudices patere cognouit, maluit pro synceritate sui pectoris diuino, quam humano pro excusatione criminis placere iudicio. Mox ergo, ut cunctis claresceret ipsius castimoniam falso fuisse infamatum, Lambertum vitio diuina corripuit. Nam febrim vexatione perualis paulatim resoluta membrorum vigore, contrahi coepit. Sicque omnibus membrum status sui amittentibus rectitudinem vel formam, capite ad terram more quadripedum inclinato, non solum deformitate figura terribilis, verum etiam uia uocum in sanctum Dei peccasse, omni tempore fatebatur.

Falso accusatur a quodam de muliere opprefsa.

Celestis uindicta illi accusatorem persequitur.

*Ut inter arcta custodiae claustra vitam finierit. Cap. 6.*

**C**oncilio autem iniquè inchoato, & iniquius terminato, vir Dei Othmarus apud villam Potamum palatio inclusus est. Quod cum nullus intrare, nec colloqui cum eo permitteretur, aliquot dies absque corporalis sustentamento victus transiit. Cumque diuturna vexatione famis laboraret, Pergozus quidam ex fratribus eius noctu aduenire solebat, & ei victus solatia ministrare. Postmodum uero Gozbertus quidam, vir potens, dum sibi virum Dei commendari ab iniquis principibus impetrasset, in quadam Rheni fluminis insula nomine Stein, iuxta praedium suum custodia illum deputauit. Vbi idem sanctus pater spuali tantummodo exercitio, id est, orationibus ac ieiunijs vacans, eo liberius Domino deseruiuit, quo ab humana frequentatione curisque secularibus fuerat solutus. His & similibus nota deuotionis insistens operibus, exacto non multi temporis spatio, ab his mundanae perturbationis angustijs ad caelestis latitudinem gressu diuino, xv. Calendarum Decembrium die commigrauit: & corpus eius in eadem insula tumulatum, multis deinceps diebus ibidem sine corruptione permanfit.

Laborat vir Dei inedia.

Feliciter custodia ab in caelum.

*Ut post multum temporis corpus eius sine corruptione repertum sit. Cap. 7.*

**E**uoluitis autem post transitum eius decem annis, fratres illius per visionem a Domino commoniti sunt, ut corpus chari patris ad monasterium reducerent. Hoc praefacto diuinae uoluntatis consilio, undecim ex eisdem fratribus

bus noctu ad locum, in quo sancti viri exuuiâ seruabantur, deueniunt: & sepulcrum aperientes, corpus eius ab omni corruptione illaefum reperiunt, excepto quod pars extrema pedis vnus, quæ aqua alluebat, tantum colore mutato, quasi tabida videbatur. Et congruo satis miraculo prima sanctitatis eius indicia claruerunt, vt videlicet illaefum à corruptione corpus eius inueniretur, quam liber ipse fuerat à crimine, cuius oppositione superatus videbatur ad tempus. Hac itaque deuoti fratres rerum nouitate perfectè ius instructi, corpus honorificè sumptum, rati imposuerunt. Et accedentes candelas, vnâ ad caput, alteram collocauerunt ad pedes.

Corpus eius post annos decem, incorruptum cernitur.

Quam mirabiliter in translatione corporis eius tempestas sedata sit. Cap. 8.

Umq; deserto litore, incertis se profundi vijs cõmississent, & summa instantia remigio insistentes, sub omni celeritate cuperent remeare, continuo tanta vis pluriâ ventorumq; prorupit, vt vix effugiũ se crederent habituros. Sed mira omnipotentis Dei dispensatione, & vt credimus, sancti viri meritis actum est, vt ipsa etiã elementa, quæ nobis insensibilia videntur, famulantia sui creatoris imperio, quanti viri reliquiã ibidem vherentur, sentirent. Nam pelagus circumquaq; imbrifera tempestate cõmotum, vndasq; in altum suspendens, nihil omnino remigantibus molestia intulit: sed in quamcunq; partem nauis deuenit, reiectis flatibus, tumentes in se fluctus depressit. Et ita omni ex parte vndarum molibus, imbrium effusionibus, ventorumq; flatibus non paruo spatio dimotis, quasi sepe quadam scapha cingebatur, vt ne vna quidẽ pluriâ gurta, quæ hinc inde vehementer inundabat, in illam descenderet. Cerei quoque, qui in beati patris obsequium ardentis, ad caput pedesque fuerant collocati, lumen primæ accensionis nequam amiserunt, quo ad usque corpus eius ad monasterium deferretur.

Miraculum

Aliud miraculum.

De abundantia potus cælitus subministrati, & vbi corpus eius post translationem sit tumulatum. Cap. 9.

Aliud adhuc restat miraculum, quod in eadem sacri corporis translatione deuotis fratribus Dominus patefecit. Nã cum ex nimia remigandi instantia fessis, adueniente refectiois hora, ad recuperandas alimẽto corporeo vires, laudibus Domini præmissis, consedissent, tandemq; felici conuiuio intermisceri potus solatia cõmonerent, vnus ministrorũ intulit, nil ibi iam potuũ superesse, præter quod in fiasco paruo seruabatur, vnde vix vnicique quippiam ad gustandum potius, quam ad bibendum, præberi potuisset. Illi verò miraculorum Domini, quomodo paucis panibus multitudinem hominũ pauerit numerosam, facientes mentionem, ex eodem paruo, quod habebant, cunctis qui aderant, cum charitate distribui fecerunt. Et mirum in modum cœpit in eodẽ vasculo ita liquoris haustus crescere, vt continua effusione nihil minui videretur, quo ad usque bibentes poculorum copia vincerentur. Ergo pro rei nouitate obtupefacti, largitori omnium bonorũ Domino, qui eis tam mirabiliter sufficientiã præbuit, debitas gratiarum actiones cum laudibus persoluerunt. Statimq; vt iter cœptum itidem aggressi sunt, in vasculo potus cessauit. Cumq; optati litoris portum subsissent, fratres, qui obuiã cõ Dei laudibus venerunt, quæ gesta fuerant, ex ordine retexerunt. Celebratoque in commune gaudio, sancti viri corpus magno sumptuum cum honore ad monasterium transtulerunt, & inter aram sancti Iohannis Baptistæ & parietem in sarcophago posuerunt: vbi etiam postmodum, ipsius facientibus meritis, memoria digna Dominus dignatus est manifestare miracula.

Matt. 14.

Vinum diuini os augetur.

Sepelitur vir sanctus in suo monasterio.

Mutus & surdus ad sepulcrum eius curatur. Cap. 10.

Enique quodã tempore surdus & mutus cum quibusdam de vicinis locis, orationis causa monasteriũ aduentibus, aduenit: & quia à primæua etate & locutionis & auditus carebat officijs, tabellas duas de collo dependentes gestabat, quarũ collisione & sonitu misericordiæ opus, quod voce nequibat, precabatur. Is cum suis cõuiatoribus ecclesiã ingressus, dũ eos singulis altaribus pariculas ceræ, sicuti pauperum est consuetudo, imponere conspiceret, ad viri Dei sepulcrum accedens, tabulas, quas gestabat, desuper posuit, seseque quasi oraturus, ante illum prostrauit. Et protinus alto sopore depressus, vt ipse postmodum retulit, senem quandam facie nitidum, monachico habitu gloriosum, quasi è tumulo vidit procedere, dicentem sibi: O homo, cur hinc sopore deprimeris? Cumque ad interrogata responderenihil penitus potuisset, senior ad eum dixit:

Surge,

URIVS

9000  
10000

RV III

5

Surdus idē  
que mutus  
sanatur ad  
sepulcrum  
S. Othmari.

Surge, & incommodorum, quibus hactenus laborasti, remedium à me tibi im-  
tratū scito. Ergò tabulis istis dimissis, confestimque monasterio decedens, donum  
à Deo tibi concessum in hoc loco, nemini pandas. Qui cum euigilans surrexisset  
sub magna festinatione monasterio digressus, inclinato iam die, vesperi ad con-  
dam Ratgozi potentis viri hospitium diuertit. Cumque ab illo interrogaretur, quomodo  
de veniret, per ordinem exposuit, ubi, quando & quomodo sanitatis donum fuisset  
adeptus. At ille narrationi eius non credens, teneri eum & custodiri precepit, ut  
que veritatem rei certius inquisiturus, eadem nocte ad monasterium veniret, & ta-  
bulas super tumulum positas reperit. Conuiatores quoque sanati cum inuenissent,  
adhuc eiusdem facti penitus ignaros, diligentius ab illis inquisiuit, si talem homi-  
nem monasterium pergentes, in comitatu habuissent. Et continuo ex eorum narra-  
tione vera esse, quæ domi audierat, deprehendit. Quæ res & presentibus cum  
innotuit, & ad nos usque veridica relatione peruénit.

*Vt lux in eodem loco cælitus apparuerit.* Cap. II.

**P**resbyter quidam ex ipsa congregatione, nomine Tanco, dum in eadem ec-  
clesia custodis officium gereret, nocturnæ quietis tempore pro refectio-  
luminaribus basilicam solitus introire, tribus vicibus penè omnia reperi  
extincta. Ad sancti autem viri sepulcrum perueniens, ardētem cerei  
illud inuenit. Sciensque luminis illius cælitus administrari splendorem, extingui  
re non præsumpsit. Vt verò discessit, lux, quæ per se venerat, per se etiam subtra-  
est. Vbi etiam & ad maioris indicium miraculi, ignis quidem in candela solitò  
labat, ceræ verò nihil per hunc ardorem minui videbatur. Hæc idem venerabilis  
presbyter sepius sua relatione confirmans, omne dubitationis argumentum ab  
facto veritatis narratione depellit.

Cereus cæ-  
litus ardet  
ibidem.

Miraculi.

*Quidam ibidem è casu desperatus, quàm facile conualuerit.* Cap. 12.

**Q**uodam etiam tempore, dum eiusdem ecclesiæ tecta, vetustate dilap-  
cessariò restaurarentur, quidam ex ipsius monasterij familia, regularum  
quas ad fastigia basilicæ deferre debuerat, onere pregrauatus, de ipsius  
altitudine super viri Dei sepulcrum corruit: moxque immensum ali-  
lignorum pondus, corruentis impulsu attractu, in ipso eum casus exitio delu-  
operuit. Cumque adstantes concurrerent, ut ei, quem iam exanimem crediderunt  
funeris debita persoluerent, sublato lignorum pondere, aliquantisper nullis mem-  
brorum motus ostendens iacuit: ac deinde per longa suspiria halitum reuoluit  
absque vlla læsione surrexit incolumis, & ad incepti laborem operis rediit ga-  
dens. In hoc ergò miraculo haud dubiè sancti patris merita claruerunt, cum  
altitudo tecti, vnde supradictus homo ceciderat, non minùs quadraginta pedum  
mensura à terra esset suspensa, & pondus insequens corruentem, quod ad mil-  
torum hominum oppressionem sufficeret, operire præcipitem, non contenter  
potuisset.

Stupendum  
sanè mira-  
culum.

*Contractus sanitati restitutus.* Cap. 13.

**A**lio tempore cæcus quidam adueniens, hospitio, pauperum necessitate  
preparato, susceptus est. Et nocte eadem cum ecclesiam vellent adire, por-  
culus, qui ei ducatum præbere debuerat, ob nimiam frigoris asperitatem  
officij sui illi negavit iuuamen. Cumque nimis doleret, quòd tanta sol-  
nitati interesse non mereretur, (erant quippè Dominicæ diei vigiliæ) adole-  
quidam ita membris omnibus contractus, ut non aliter quoquam procedere, quam  
manibus reptando, potuisset, cum in eodem loco quiesceret, eius dolori compa-  
sus, de lecto se protraxit, & quali potuit solatio cæci vestigia rexit. Vt ergò eccle-  
am intrauerunt, vtili errore ad sancti Othmari sepulcrum venere. Putabat etenim  
idem benevolus cæci præcessor, in ipso angulo aliquod ostium patere, per que  
cryptam eodem loco vicinam, intrare potuissent. Itaque ex improviso in sarcoph-  
gum viri Dei, quia paulò altius eminebat à terra, impingens, subito resiliit, & ad ter-  
ram protinus cecidit, totiusque ecclesiæ spatia horrendis impleuit clamoribus.  
Cæcus verò hæc audiens, ductorem suum in sania æstimans agitari, prout poterat  
aufugere studuit. Misericors autem Dominus, totius boni author & amator, qui  
videret debilem puerum ultra vires opus pietatis exhibere voluisse, beati Othma-  
ri etiam meritis id obtinentibus, benevolentiam eius dono sanitatis dignatus est  
restituere.

Magna hu-  
manitas mi-  
serè contra-  
cti adole-  
scantis.

remunerare. Nam membris protinus in statum suum restituitis, cæcum, quem paulo ante manibus reptas ad ecclesiam traxit, firmatis iam gressibus per cætera in eodem ambitu orationis loca deduxit. Et quia aliquandiu postea in ipso monasterio mansit, ita omnibus etiam, qui huic facto minus interfuerant, id ipsum declaravit, ut de eo nulli deinceps liceret dubitare.

Contra quos ille sanatur,

*Cera in lapidem conuersa. Cap. 14.*

**Q**uidam enim uerò scholasticorū, ab eodem beati Othmari tumulo particulam ceræ furto subtraxit. Regressus autem ad hospitium, cum pariter penderet quod commisit, statim manifesta Dei correptione stultitię suę errorem confusus agnouit. Nam cum eandem particulā de sinu proferret, in lapidis eam duritiem reperit commutatam. Cumque temeritati obstinatio- nem inuixisset, multo tempore hoc factum à cunctorum agnitione abscondit, præter eum uidelicet, qui & earundem rerum tunc erat conscius, & in hoc tempore miraculi, quod retulimus, relator extat fidelissimus.

Cera muta-  
ta in lapide.

*Clerico cuiusdam manus restituta. Cap. 15.*

**A**lio quoque tempore clericus quidam aduenit, cui uetriusque manus officium miserabili prorsus modo fuerat denegatum. Nam contortis in uolam digitis, uingibusque, usque ad ossa palmarum immersis, nimis sine intermissione cruciabaturs miser doloribus: adeo ut etiam quædam partes manuum putrefactæ, grauem longius fetorem emitterent. Is cum non longè à beati uiri tumulo consisteret, subito cœperunt digiti eius singillatim ex ordine erigi, & ad naturalium concordiam actionum redire. Ipse uerò, qui pro concessio sanitatis dono gaudere debuerat, doloris magnitudinem clamore horribili testabatur: & eadem hora manibus ad integrum restituitis, postmodum sanus abscessit.

Miserissimi  
hominis cura-  
tio.

*Videm sepulcrum in destructione basilicæ illius permanferit, & ut in alium locum reliquæ sancti uiri translatae sint. Cap. 16.*

**Q**uid nuper quoque circa eiusdem uiri Dei sepulcrum gestum sit, quando ecclesiā B. Galli readificandi causa destruebatur, arbitramur non esse silentio suppressendum. In eadem basilica iuxta aram B. Iohannis Baptistę arca quædam parieti contigua, non magnis lapidibus opere cæmentitio in quatuor lateribus constructa, superius autem tabulis, quarum crassitudo trium uel quatuor erat digitorum, in transfuersum positis, cæmentoque desuper cooperata uidebatur, in qua læpediti uiri corpusculum paulò altius à pavimento subleuatum, tabula lignea tantum supposita iacebat. Aestimantes igitur multi corpus sancti patris sub terra positum, arca uerò constructionem ad designandum tantummodo sepulcræ locum commentatam: & ideò tumulum remanere intactū posse credentes, muros ecclesiæ machinis aggressi, crebris arietum ictibus ruere compulerunt. Qui cum ex omni parte magnæ altitudinis essent, magnisque machinarum impulsibus pariter penè corruentes, sepulcro uiri Dei superferrentur, mirum in modum nullam arca particulam læserunt: quæ cunctis cineribus, sic intacta ex omni parte reperta est, acsi nullo cadentium impetu parietum impetita fuisset. Postea uerò dum quidam saxum haud grande super eam incautè iecisset, protinus quadam ex parte contracta est. Tandem itaque cognito quòd in ea reliquiæ sancti patris haberentur, cum magno eas honore indè transtulerunt, & in ecclesiā S. Petri post altarium posterunt.

Præclarum  
miraculum.

Sacræ eius  
reliquiæ tras-  
feruntur.

*Que visio in eodem oratorio cuiusdam fratri oblata sit. Cap. 17.*

**P**aucis deinceps diebus exactis, quidam frater dum nocturnas uigilias præueniens, idem oratorium orandi gratia quadam nocte fuisset ingressus, totoque affectu precibus insistens, ad altare direxisset intuitum, nescio quam à dextris altaris in Angelicæ claritatis nitore uidit stare personam, sacerdotali quidem habitu præfulgentem, facie autem ad Orientem uersa, gestu corporis intentissima orationis specimen exhibentem. Vestimenta uerò ipsa tanti fuisse nitosis asseruit, ut humanæ infirmitatis reuerberarent obtutus. Cumque hoc diu conspiceret, & uirum propius deberet accedere, anxia mentis hæsitacione trutinaret, persona, quæ apparuerat, se subtrahens cum miraculo & stupore confertatum reliquit. Non est igitur incredibile, eundem uenerabilem uirū uisionis præsentia suæ

Visio fra-  
tris cuius-  
dam.

TRIVS

RV III

5

declarare voluisse, dignè circa translationem suam fraternæ deuotionis iterata fuisse solertiam.

## LIBER II.

*De miraculis alijs beati Othmari Abbatis, auctore Ibone monacho Sangallensi.*

## P R A E F A T I O.

Encomium  
Vualafredi  
Abbatis.

**H**ucusquè virtutes & miracula, ob sanctitatem beati Othmaris Abbatis celsitudo declarata, Vualafridus Abba, vir doctus & sapiens, qui in literarum scientia apud nostrates illustris ante alios habebatur, seniorum in cœnobio sancti Galli conuersantium rebus, seu etiam scriptis veritatis ratione plenissimis fidem commodans, luculento satis sermone & veraci assertione conscripsit. Sed quia nos fratres, in eodem cœnobio Dei militantes post harum descriptionem virtutum, multa miraculorum insignia circa corpus eiusdem viri diuinitus manifestata esse cognouimus, aliqua ex eis ad laudem & gloriam omnipotentis Dei, styli officio memorie commendare curauimus: quatenus hinc liquidò ab omnibus sanum sapientibus colligatur, quàm dignè ab hominibus honorificetur in terris, qui tam manifesta signorum arcestatione quotidie glorificatur in caelis. Non tamen amore eius ducti, aliqua in dubium venientia, vel etiam falsitati obnoxia: sed ea tantum literis titolare disposuimus, quæ & luce clarior constat acritate, & multorum narrationibus veraciter noscuntur esse probata.

*Quibus miraculis B. Othmari sanctitas in basilica S. Petri Apostoli clauerit. Cap. 1.*

**C**um beati viri corpusculum, ab accessu popularis turbæ remotum, in oratorio principis Apostolorum per multa annorum spatia quiesceret, plurimis signorum ostensionibus manifesta sanctitatis eius indicia circa corpusculum eius frequenter ostensa apparuerunt. Nam multi ex nostris cœgregationis fratribus, qui nocturnæ celebrationis vigiliis præuenire solebant, causa orationis idem oratorium ingressi, cereos ardentes, vitreasque lucernas sponte incensas, frequenter se ibidem inuenisse affirmabant. Angelorum etiam, inter choros ducentium, suauissimus ibi concentus audiebatur: quorum præsentia tantum luminis claritas profecuta est, vt fenestræ ipsius ecclesiæ maxima splendoris illustratione clarescerent, locaque in vicino posita fulgoris sui immensitate perfunderent. Dulcissima quoque odoris fragrantia sæpius ibi narratur esse adspersa, quæ & naribus odorantium incognita, & sui iucunditate satis odorifera habebatur. Quibus profectò omnibus patet, vir iste quanti apud Deum sit meriti: iuxta cuius sepulcrum cercis atque lucernis sponte sua irradiatis, Angelicæ modulationis dulcedinem immensa luminis magnitudo consequitur, & incognita odoris fragrantia mortalium olfactu sentitur.

Nota de celis accensis lucernis.  
De cantu Angelorum

*Vt Salomon Episcopus, eius sanctimoniam in synodo perstringens, triduanum ieiunium indixerit. Cap. 2.*

**T**alibus igitur miraculorum indicijs vir Dei Othmarus post altissimi sancti Petri honorificè sepultus, annis trigintaquatuor, & centum nonaginta quatuor diebus, in pace quiescit. Sed cum iam omnipotens Deus lucernarum lucis operibus accessam, hominumque negligentia diu in occulto positam ad exemplum atque illustrationem fidelium super candelabrum ponere, ac splendore sanctitatis eius omnibus in domo Dei manentibus luminis sui gratiam vellet administrare, cœtus fratrum, in cœnobio S. Galli sub regulari censura Christo deuotè famulantium, assiduas colloquiorum sermocinationes de meritorum eius excellentia facere cœpit. Huiusmodi verò colloquijs iidem fratres sese inuicem cohortantes, diuino, vt credimus, nutu pariter omnes desiderare cœperunt, vt beati viri corpusculum ad B. Galli ecclesiam, quæ iam, Deo opitulante, decenter decorata refulsit, iteratò reduceretur. Distante autem equitatis ratione, cum hoc tantum consilio facere non præsumerent, vitæ eius libellum, qui nostrorum solertia antecessorum multiplici testium adnotatione olim conscriptus, ad nos peruenerat, venerabili Episcopo Salomoni legendum contradunt, suæque voluntatis effectum, quo omnis eiusdem loci congregatio feruebat, aperiant: eius per omnium iudicijs, eiusque obedire parati consilij. Beneuolus autem pontifex, perpectis virtutibus eius exemplis, multimodas gratiarum actiones bonorum omnium auctori persoluit.

Math. 5.

Libellus vitæ S. Othmari.  
Salomon Episcopus Constantiensis.

soluit, quòd bellatorem suum pro zelo iustitiæ fortiter dimicantem, tam a pertis miraculorum ostensionibus declaravit. Remoto etiã dubietatis scrupulo, de sanctitate eius quamvis certus extiterit, nil tamè temerè, nilq; de seipso inordinatè sua sola auctoritate voluit definire: sed more suo prudenti vñs consilio, causa Ecclesiasticorum dogmatũ annuali synodo solenniter indicit, & presbyteros ac diaconos, diuersiq; ordinis clericos apud Constantiense oppidum convenire precipit. Quibus in vnum collectis, venerandus pontifex in medium confurgit: factoque silentio, vita ipsius sanctimoniam, quæ iam multos ibidem residentes dulci rumore aliquantulum permulserat, sparsim pro tempore coram omnibus recitavit. Quo factò, cum maxima clericorum copia in viri Dei laudibus acclamaret, primò Angienis cœnobij Abbatem, qui etiam tunc temporis cum quibusdam fratribus nobis valde charissimis illò confluerat, ac deinde omnem illius concilij clerum Episcopus commonuit, vt triduanum ieiunij abstinentiam facientes, totius boni fontem in commune precarentur, quatenus pietatis suæ munere his in rebus suæ voluntatis dispositionem dignaretur perficere. Quibus dictis, Episcopi sententiã synodus collaudat, seque libenter ita facturam esse conclamat.

Ecclesiaster quenter ieiunium indicit quando quid noui intonat.

*Vt idem Episcopus sanctum corpus de sepulcro sustulerit, & oblatas ibi illas repererit. Cap. 3.*

**F**inito itaque synodi huius concilio, ac peractò trium dierũ ieiunio, venerabilis præsul ad idem monasterium cum suis perueniens, senio rem nostrum Grimaldum, rectorẽ ipsius monasterij, ac Ludouici Regis archicapellannum, de hac re tractaturus, aggreditur. Post amica verò salutationis officia, cum mutuis inter se colloquijs vitæ illius rigorem, ac miracula ob indicium sanctitatis eius frequenter ostensã commemorarent, monachos eiusdem cœnobij in vnum conuenire precipiunt, simulq; cum eis residentes, sanctum corpus de tumulo, in quo earenus iacebat, auferendum, atque in S. Galli ecclesiam collocandum, pari voto ac communi consilio omnes vnanimiter decernunt. Venerabilis etiam Abbas Grimaldus, quorundam animos metu ac formidine sentiens esse permotos, confidentior cæteris effectus, infirmantium mentes consolando roborat, & paternæ affectionis studio trepidantium corda informat: adstruens ex diuinæ voluntatis dispositione procedere, quòd tam multi de eodẽ tumulo sancti viri corpusculum desiderarent auferre. Præsul etiam præclarus, cum Abbatem tam fiducialiter in his rebus gerere conspiceret, Hartmorum decanum vnã cum cæteris fratribus secum assumit, ad sepulcrum accedens, lapidem superpositum remouere, ipsumque sarcophagũ, in quo thesaurus preciosi corporis iacebat, precipit aperire. Quo facto, membra sanctitate plena inspiciens, monachos Litaniam decantare, precibusque deuotis hortatur insistere. Deinde venerandas sancti patris exuias humiliter deosculans, cũ omni reuerentia de tumulo subleuauit, & in lectica, quæ illarum receptui pauloantè compacta fuerat, reposuit. Sub capite autem, & circa pectus viri Dei quædam panis rotulæ, quæ vulgò oblatæ dicuntur, ita illasæ, atque ab omni corruptione extraneæ, ab eodem Episcopo inueniebantur, vt in nulla omnino parte colorem vel speciem suã amittentes, adspicientium oculis infra spatium ipsius hebdomadæ viderentur esse confectæ. Quo verò ordine, quòve in tempore eoloci peruenierint, nobis quidem incognitum, Deo autem nouimus esse manifestum. Hoc tamen pro certo scimus, quòd per triginta quinque annos nullus mortaliũ eius sepulcrum percipuit, antequàm præsens Episcopus, ministerij sui fretus auctoritate, eiusdem congregationis fratribus hoc faciendum iniunxit. Idem tamen Episcopus venerabiliter eas assumens, sacro corpori apposuit, ipsumq; corpus cum summa cautela obuolutum, in lectica superius dicta honorificè commendauit.

Grimaldus Abbas Sangallensis.

S. Othmarus eleuatio.

Nota de panibus, siue oblatas res admirandas.

*Beati Othmari translatio, & festiuitatis indicta celebratio. Cap. 4.*

**P**ost hæc igitur factò interuallo quasi horæ vnus, præsul deuotus, hortatu Grimaldi Abbatis, debito cum honore sanctum virum ex eodem oratorio iubet transferre. Tum verò omnis illa monachorũ congregatio, albis continuo vestibus induta, dulci modulatione in Dei laudibus prorũpens, beati viri corpus lætabunda prosequitur. Sicque per numerosã multitudinis populos, quos amor translationis eius attraxerat, magno cum honore deductus, ecclesiam sancti Galli ingreditur, ac iuxta eius altariũ in dextera parte deponitur. Episcopus

Translatio S. Othmari.

Ll 2 autem

TRIVS

RV III

5

autem animaduertens frequentiam populorum, qui diuersis ex partibus illis conueniant, aliquid de sanctitate illius velle audire, cum propter frigidis subreptionem faucium raucedine impeditus, ipse ad eos loqui non potuisset, quendam archiepiscopum presbyterum ambonem conscendere, ac vice sui sermonem ad populum facere iussit: ita videlicet, ut presbyter ipse altiori paululum loco consistens, ea tantum proferret, quæ sibi Episcopus in vicino positus dicenda insinuaret. Aliquæ itaque uitæ eius exemplis ac virtutibus coram populo breuiter recitatis, Missarum solennia peraguntur, populusque ad sua cum gaudio reuertitur. Episcopus vero ipsa nocte mansit in monasterio. Manè autem factò, fratres in vnum collegit, atque in aliis sacra institutionis documenta, de sancti viri meritis certus existens, concenter præcipit, ut superueniente depositionis eius die, vigilias ac Missarum solennia honorificè perficiant, diemque illum tam ipsi, quam omnis familia in monasterio constituta, in honore beati Othmari feriendo, cum gaudio spirituales lætitiæ festiuum possideant. His omnibus ita, ut retulimus, veraciter peractis, presul benignus orationibus fratrum ac benedictione munitus, monasterium læte egreditur.

Eius festum instituitur.

*Annotatio breuis temporum, in quibus res commemoratæ gestæ sunt. Cap. 5.*

**Q**uo verò temporum statu, vel sub quibus regni principibus hæc gestæ fuerint, si quis piè querendo cognoscere cupit, in hac nostra conscriptione serie facillè poterit inuenire, quod quarit. Ipsa enim temporum statum in hoc loco ideo conscripsimus, ut & legentium fidem custodiant, & maiorem apud posteros vigorem sui adnotatione scriptis exhibeant. Igitur B. Othmarus primis temporibus Caroli, patris Carlomanni & Pipini, à Vualdranno nobilissimo ac potente viro, ad eiusdem Caroli præsentiam adductus, cellulam sancti Galligenbernam ab illo suscepit, eiusque possessiones per multa annorum spatia in diuersis rebus nobiliter augmentando dilatauit. Defuncto autem Carolo non per multos annos, filius eius Carlomannus, diuino, ut putatur, amore omnis seculi pompæ delicijs, germano suo Pipino regni gubernacula reliquit: & primò Romanus in monte Soracti apud ecclesiam sancti Syluestri constructo monasterio, regulari vitæ institutis libera colla subdidit: ac deinde in Samniam prouinciã ob amorem secretioris vitæ secedens, in monasterio sancti Benedicti, quod est situm in castro Cassino, reliquum vitæ tempus religiosè conuersando compleuit. At verò Pipinus pater Caroli Imperatoris, per autoritatè Stephani Romani Pontificis, deponit ac deponso Rege Childerico, anno ab incarnatione Domini septingentesimo quinquagesimo quarto, Indictione septima, ex præfecto palatii Rex constituitur, solus Francie cœpit imperare. His ita gestis, præfatus vir Vualdrannus, ad cuius possessionem cellula sancti Galli quasi hereditario iure pertinere videbatur, compertò quòd Pipinus ex Francorum consensu in regni esset sede collocatus, virum Deo Othmarum, sicut superior vitæ eius libellus edocet, iteratò assumens, ad palatium perduxit, atque eiusdem loci titulum ipsi Othmaro à Rege commendari postulat. Quo factò, sanctus vir, multis regie largitatis muneribus pro eiusdem loci constructione susceptis, gaudens & tripudians, ad monasterium rediit. Septimo autem anno regnante Pipino, Vuarini & Ruadhardi potentia iniuste oppressus, plenus dierum, plenus etiam sanctitate meritorum, de angustijs huius vitæ eripitur, & pro bonorum studijs operum ad æternæ beatitudinis gaudia perducitur. Euolutis post hæc decem annis, à suis monachis ad monasterium translatus, inter aram sancti Othmanni Baptistæ & parietem ecclesiæ, in dextra altaris parte honorificè commendatur: ac deinde interpositis non minus sexaginta annis, decimo septimo Calendarum Maij, in die sancto parasceues Paschæ, ad oratorium sancti Petri deducitur. Post hæc autem trigesimo quinto anno, incarnationis autem Domini octingentesimo sexagesimo quarto, Indictione duodecima sub pijsimo Rege Ludouico translationem, quam supra descripsimus, Grimaldus Regis archicapellanus, atque ipsius Abba monasterij, cum Salomone Constantiensis Ecclesiæ præfule, quarraria sub octauo Calendarum Nouembrium die peregit. Et ut nos solerti studio indagare potuimus, à septimo Pipini anno, quo vir sanctus de huius seculi angustijs commigravit, vsque ad hanc translationem, centum & quatuor anni cõpulerantur.

Carlomannus vitæ seculi principatu abdicat, fit monachus.

† videtur deesse, sepultura, aut aliquid eius modi.

*Incognita odoris fragrantia circa corpus eius adspersa. Cap. 6.*

Delat

**D**Escripitis temporibus, in quibus res superius commemoratae gerebantur, nunc ad miracula veniamus, quae post translationem, quam retulimus, circa reliquias sancti Othmari, omnipotentis Dei virtute manifestatae esse cognouimus. Venerandis sancti patris exuijs ad basilicam sancti Galli praefato ordine deportatis, continuo in ipsa nocte, Episcopo adhuc infra monasterium constituto, magna odoris fragrantia in basilica sancti Galli circumquaque diffusa, maxime iuxta beati Othmari corpus, quasi in modum nebulae volitando, re-

Odor suavissimus ad reliquias S. Othmari.

*Lucerna vitrea coram eo caelitus incensa. Cap. 7.*

**I**n proximo quoque sabato, id est, quarta die a beati viri translatione, sanctum corpus post aram sancti Iohannis Baptistae interim collocatur, donec noua basilica, sub eius honore dedicanda, ipsius habitationi adificaretur. Eadem ergo nocte Dominica, ecclesiae custos, cum nocturnae celebrationis vigiliis confurgendo praeniret, more solito basilicam ingressus, cuncta eius luminaria penes extinguita reperit. Cuius vestigia presbyter quidam nostrae congregationis latenter subsecurus, cancellos basilicae egreditur, ibi coram sacro corpore oraturus profertur. Conspiciens vero ab oratione, lucernam vitream sponte sua inibi adspexit incensam. Quo viso, attentius incubuit: egressusque de oratorio, nemini luminis ipsius administrationem tam cito indicare decreuit. De custodibus quoque ecclesiae nullus eandem lucernam extinxit: quia alius ab alio eam incensam esse existimavit. Illa vero clarius caeteris resplendens, tota Dominica die quasi per singula horarum spatia maiori semper luminis perfundeatur abundantia. Presbyter autem, cui illa caelitis administratio luminis primitus manifestabatur, tanti signum miraculi metuens silentio opprimere, finita iam vespertina synaxi, caeteris hoc fratribus indicavit. Tum multi nostrorum lumen ipsum cupientes videre, propius accedunt, & prout illis visum fuerat, ignem ipsum, qui quasi a medio noctis tempore ardere non destitit, nihil omnino ex liquore olei consumpsisse deprahendunt. Deinde cum ipsa lucerna quasi vehementius ardere coepisset, oleo paulatim decre-scens, lux eadem semper se ipsa maior existens, ac tota sequenti nocte vniuersam sancti Galli basilicam fulgoris sui immensitate perfundens, incensionem sui quasi ad octavam diei horam in secunda feria protraxit. Tunc enim custos ecclesiae, cernens eam minorari aliquantulum, finita iam Missa, funem, quo lucerna dependebat, incaute laxando submisit, sicque lux ipsa discessit. Tum vero mirum in modum sub plumbo, cui papyrus imponebatur, cerneret ignem eius vnus digiti mensuram ex oleo consumpsisse, & eidem plumbo super se posito nil omnino dispendij vel laesionis intulisse. Vbi quid stupendum, quid ve potius sit admirandum, non facile intelligere possum: hoc videlicet, quod lux ipsa per se irradiata extitit, an illud, quod tandiu ardens, nihil ex liquore olei minorauit: vel etiam id, quod ignis ipse plumbi molliem super se positam, caloris sui potentia non resoluit.

Lucerna caelitus accensa.

Vide re admirandam.

Plumbum calore ignis non resoluitur.

*In vigilia festiuitatis eius, alia itidem lucerna sponte incensa. Cap. 8.*

**P**ost huius ostensionem miraculi, adueniente depositionis eius festiuitate, vespertinae celebritatis vigiliis solenniter peragere studuimus. Quibus rite peractis, quidam de ministris ecclesiae coronam, quae ob eiusdem festiuitatis gaudia coram sancto corpore incendebatur, extinxit. Et cum lucernam, quae in medio ipsius coronae pendebat, iterato vellet incendere, sponte sua adspexit eam subito esse irradiatam. Quod multi non solum ex nostra familia, verum etiam ex scholasticis atque hospitijs, qui tunc temporis monasterium adierunt, se vidisse testati sunt. Cuius incensionem luminis in hoc etiam caelitus administrari apparuit, quia cum nullus mortalium eam reficeret, tamen ante alterius noctis medietatem, acceptae lucis gratiam moderate ardendo non amisit.

Lucerna caelitus incenditur.

*Opificum labor in eius solennitate frustratus. Cap. 9.*

IRIUS

gder  
10 der  
RV III  
5

**D**euota quoque fratrum congregatio, iussionibus Episcopi obtemperans, cum Dei laudibus insistendo, nocturnalibus officij solennia decenter peregeret, diemque ipsum omnes infra monasterium constitutos in honore sancti Othmari feriari decerneret, ex ministerio cellerarij tres lignorum opifices, qui in artis huius peritia ceteris etiam videbantur esse praestantiores, et praceptoris sui iussu in cellam, quae est supra monasterium constructa, laborantibus succedunt, ibique dolium quoddam, vetustate & incuria dissolutum, coniungunt incipiunt. Collectis vero in vnum tabulis, cum primo fundum illius satis difficiliter coadunarent, easdem tabulas diligenter assignatas, in circuitu erigere coeperunt, nec villo penitus ingenio per totam ferè diem laborantes, eas constabilire praualerunt. Mirumque in modum semper à stationis suae loco resilire, omnemque artificiosam manuum copulationem videbantur respicere. Tum ipsi opifices inclinata iam die videntes laborem suum in nullo proficere, iniuste se egisse cognoscunt, & post vesperam ad monasterium redeuntes, prostrati in ecclesia, suam sibi stultitiam non imputari, veniam precando, deposcunt.

Punitur  
quorundam  
temeritas,  
diè festum  
violantium.

*Quemadmodum panis fastidio laborans, eius desiderio correptus sit. Cap. 10.*

**A**dolecens quidam de pago, qui vocatur \* Elisaza, progenitus, qui à natiuitatis exortu, siue, vt cautius loquar, à recordationis suae tempore, iniquitate se panem manducasse asseruit, ad monasterium deueniens, neque panem manducans, neque aliquid ex eo vnquam degustans, dimidium ferè tantum ibidem permansit. In cibo quoque vel potu si quippiam panis etiam pellicula deglutit, statim cum admixtione sanguinis, quod acceperat, inuitus euomit. Haec ergo à beati Othmari festiuitate octaua die basilicam sancti Galli ingressus, cum ostendo altaria circuiret, ad sanctum Othmarum perueniens, eius suffragijs sese adiutori tota intentione precatur. Tum primo nimietate frigoris in pectore concutitur, ac deinde in modum ebrii, capitis grauitate nimioque stupore circumdatur. Et cum ad gradus, sacro corpori contiguos, per quos crypta intratur, deueniret, tanto panis desiderio anxius coepit, vt continuo de crypta rediens, presbyterum quendam in ipso monasterio commorantem, panem sibi dare deposceret. Idem vero presbyter cum pro certo sciret, eum antea panem non manducasse, basilicam paruum in honore sanctae Dei genitricis dedicatam, ingressus, panem benedixit, illique paruum primo frustulum quasi pro benedictione manducandum porrigit. Quo cum ille stans iuxta altare deglutiret, confestim eruentatum de eius ore exiit, post ostium basilicam in pavementum cecidit. Stupefactus vero presbyter, quid istud eret, vel cur panem eatenus sibi denegatum manducare vellent, interrogat. Et cum primitus illum, iuxta corpus beati Othmari, eius desiderio inuafum perdisceret, porrecto illi pane, Festinanter, ait, ad eum locum tendito, in quo primum panis desiderium habere coepisti. Fortassis enim Deus illo in loco suae pietatis tibi contemere dignabitur auxilium. Cuius praecipis pauperculus obediens, ad ecclesiam rediit, & antequam illò perueniret, panem, quem à presbytero acceperat, manducando consumpsit. Ingressus vero ecclesiam, celeriter miraculo diuulgato, à multis nostrorum panem accepit, & coram sancto viri Dei corpore sedens, satis eum comedit. Qui hucusque apud nos constitutus, consueto hominum more panem sine radio manducat, atque hoc miraculum diuina pietate in se esse peractum, sua voce proclamat.

Mira in ho-  
mine muta-  
tio.

*Quidam debilis sanitati restitutus. Cap. 11.*

**Q**uidam pauperculus, ex Gallorum prouincia genitus, qui sinistrum genuum cum pede flaccido, & in sinistram partem detorto contractum, atque atteritum subleuatum, à natiuitatis suae exordio ponderi porius, quam subleuato deportabat, duobus sustentaculis inter axillas suffultus, domos fidelium eleemosynam quaeritando circuire solebat. Hic itaque eodem anno, transactis natiuitatis Dominicae solennijs, in pago, qui vocatur Linzgeuue, constitutus, vnum quendam venerabilem, sacerdotali stola indutum, & vultus honestate praclarum sibi in somnis assistere, hisque vocibus se affari asseruit: Si meam, o pauperculus, mansionem adires, baculum tibi donarem, cuius adminiculo sustentatus, per incepta viarum discrimina melius incedere praualeres. Cui ille: Domine, ait, mansionem tuam nescio, & in quibus eam partibus quaerere debeam, penitus ignoro.

Viso pau-  
peris cuius-  
dam.



tus, cum ipsa hora pro foribus basilicę infra claustrum confisteret, audito huiusmodi strepitu, Salomonem Episcopum, vnā cum Augiensis cenobij Abbate, qui ipso die ibidem fortē conuenerant, secum assumens, ecclesiam intrat, causamque tam horrendi atq; insoliti clamoris interrogat. Quid plura? Abbates cum Episcopo propius accedunt, flebili vlulatu puerum huc illucque in pauimento volutacernūt, seseq; ipsum proprijs vnguibus, cogente molestia, lacerare, & quasi discipere perspiciunt. Post longam huiusmodi vexationem, sinistra manus in volacontracta, extenditur: incuruata ceruix erigitur: sinistrum genu quoque cum pedead tibiam supinato, laxatur: & planta pedis dextri, ab ipsis natibus, quibus inpressa fuerat, fracto genu cum sanguinis effusione, profliens, Episcopo etiā adhaerente, hymnumque Te Deum laudamus, canente, corrigitur. In processu ergo temporis puer ipse ambulare incipit, & modō in monasterio nouis vtens gressibus, huiusmodi miraculi idoneus testis existit.

Mirabilis pueri, mira curatio.

LIBER TERTIVS.

PRAEFATIO EIVSDEM ISONIS.



Sancti patris nostri miracula haecenus à nobis vili sermone schemate prolata, quanquam lectoribus beneuolis ad declaranda sanctitatis eius praeconia sufficere non dubitemus, tamen quae in basilica in honorem eius aedificanda paulo superius mentio incidit, qualiter, peracta eius constructione, sanctus vir in eam translatus fuerit, quibusque miraculorum ostensionibus sanctitatis eius diuina clementia ibidem postea manifestauerit, ne obliuione depercant, successu nostris breuiter contradere libet: non pompa verborum complexione, superuacua laudantium gloria aucupantes, sed dicto tantummodo simplicitate veritatem rerum quaerentibus ostendere cupientes. Quae enim nostrae, sed illius nos gloriae potius studere condecet, qui electis suis modo bonum velle, deinde tribuit inchoare: tum etiam vires implendi suggerere, postremo digna eos mercede remunerans, sanctitatem eorum virtutibus & signis patenter dignatur ostendere. Quapropter ipsum per omnia totius boni fontem, bonorumque omnium largitorem, in beati patris nostri miraculis laudare desideramus, Dauidicum illud dicentes: Non nobis, Domine, non nobis, sed nominatio da gloriam.

Deus boni velle, inchoare, & perficere largitur.

Psal. 113.

De consecratione basilicarum, SS. Othmari & Michaelis Archangelis, & reparatione muti. Cap. I.

Post translationem igitur supra memoratam euolutis trium penē annorum spatij, cum beati Othmari basilica studijs deuotē eam edificantium decesserit iam perfecta fuisset, senior noster Grimaldus, Ludouici Regis Archiepiscopus capellanus, praefatum Constantiensis Ecclesiae praesulem, ad peragenda consecrationis eius solennia ad monasterium iridem venire rogauit. Quod dum famulante vulgante populis in vicino positus compertum fuisset, videlicet quod sanctus in de basilica S. Galli in suum deportandus esset oratorium, sacris eius exequijs interesse cupientes, monasterium cateruatim adire coeperunt. Episcopus autem die illa tuto superueniens, ecclesiam sub ipsius nomine solenniter dedicauit. Ac deinde sacrati corporis membra aggressus, quasdam ex eo particulas pro reliquijs deinceps condonandis seorsum reposuit: Caetera autem manu sua honorifice in uoluentis sarcophago nouo collocauit. Illas quoque oblatas, quas narratione superiori in eorum tumulo retulimus fuisse repertas, catenus incorruptas, atque omnimodis illesas perdurasse miratur, & quasdam ex eis in uolutas sacro itidem pectori superposuit. Alias uero pyxide recondens, superuenturis temporibus pro sanctitatis eius testimonia conferuare praecipit. Post haec autem nobis omnibus sacris vestibus solenniter paratis, praesul ipse data in altum oratione, presbyteros, qui adstant, virum Dei foras deportandum leuare comonuit. Nec mora, cum crucibus & cercis atque thuribus sanctus vir ex ecclesia deportatur, eademque hora mutus quidam, eius, ut credimus, mentis loquendi officio muneratur. Cuius tamen persona, utpote vilis, quia nobis ea tantum incognita extiterat, ideo miraculum, quod in se patratum referebat, primò credere distimulauimus. Sed cum ex pago, quod vocatur Arageuue, se fuisse assereret, à parentibus eius

Iterum transferuntur reliquiae S. Othmari.

Muto restituitur vox.

eius, alijsque, qui eum benè nouerant, nostrorum postea inquisitione verum hoc esse didicimus. Tum verò omnes nos laudes ac melodias canendo, comitante numerosa populorum multitudine, debita cum ueneratione corpus chari patris nominosa proflequimur. In prato autem Orientem versus constituto, paululum presso gradi, teratenus prostrati, ad orauimus. Surgentesque, pijs eius exuijs singillatim subire, ac superiecta uelamina deuotione humili cœpimus osculari. Quo facto, cū ueneratione maxima ad monasterium properantes, sanctasque reliquias in suam basilicam introducentes, gratias Deo debita cum laude retulimus, qui tantam nobis lætitiā conferre dignatus est. Quanti ibi iucundantium fletus, quantiq; exultantium singultus oborti fuerint, nequaquam enarrare ualemus: quippè qui nec ipsas Dei laudes crebris singultibus intercepti, absq; lachrymis proferre potuimus. Præcipueq; uenerandus pater noster Grimaldus, tripudiantium lætitiā motus, à lachrymis se continere nequiuit, agens Deo gratias, quòd suis in temporibus, in loco etiam sibi commendato, tantum decus, taliaq; omnipotentis Dei beneficia uiderè promeruit. Ad cuius quoque lætitiæ cumulum Augiensis cœnobij Abba cum quibusdam ipsius loci fratribus eadè hora superuenit, fratresq; ex monasterio, quod Campidona uocatur, ab Abbate suo missi, huiuscemodi exequijs, talibusque se inuolueret gaudijs gratulabantur. Episcopus autem inter eā sacras pij patris exuias in arca saxea recondens, altario supposit: sicque Missarum celebratione solenniter peracta, benedicens populum, abire permisit. Facta sunt autem hæc anno incarnationis Dominicæ octingentesimo sexagesimo septimo sub pijssimo Rege Ludouico, supra memoratis principibus pastoralis officij functione curam Ecclesiarū Dei strenuè agentibus, octaua Calèdarum Octobrium die, quarta feria, Indictione prima. Die uerò sequenti, ut honor beati uiri latius augmentaretur, memoratus præsul ex reliquijs eius, quas pridem huius rei gratia seorsum cum posuisse retulimus, primo sibi tulit, & postea Abbati ex Augia, & fratribus de Campidona, cæterisque, religiosijs utique ac uenerabilibus uiris, aliquas ex eis particulas, prout sibi uisum fuerat, cōmendauit, nobis præsentibus omnes eos sollicitè cōmonēs, ut per omnia honorificè dignèq; castrare curarēt. Quibus peractis, B. Archangeli Michaëlis ecclesiam consecrauit, multosq; sacro chrismate cōfirmans, salutatis fratribus, lætus cum suis monasterio decessit. Altera autè die Abbatem ex Augia, fratresq; ex Campidona cum laudibus & cantilenis extra monasterium prosequentes, post fraternam dilectionis colloquia, dato pacis osculo, ad sua remeare cum gaudio permisimus.

Basilica S. Othmari.

Campidona se monasterium cōstituit Hildgardis, Caroli Magni coniux, ibidem sepulta.

Obserua prætorum Germanorum studiū erga sacras reliquias.

TRIVS

OPER  
NOBER

RV III

5

*Uper reliquias sancti uirietia in locis alijs plurima sint ostensa miracula. Cap. 2.*  
**F**inita relatione, qualiter uir beatus in suam trāslatus fuerit basilicam, nè fastidioso fortè lectori protractus in longum sermo, turbata mente rugam frontis ingereret, aliqua ex sanctitatis eius indicijs, quæ ipsius clarescentibus meritis ibidem postea manifestata fuisse perspeximus, in calce huius descriptionis stricim ac succinctè subiūgere curauimus. Non utique omnia, quæ uel ipsi facta uidimus, uel ab alijs ueraciter patrata esse comperimus, huic opusculo inferentes: sed ex multis pauca, atque à nobis perspecta, in vnum colligere uolentes. Cuncta enim hæc facillè enarrari posse non credimus, præsertim cū in locis plurimis non ad nos tantum, sed ad alios quoque pertinentibus, quæ sacræ eius pignora dirabantur, tam multa quotidie miraculorum signa effulserint, ut nec uerborum facundia proferri, nec styli instantia absque labore ualeant comprehendere. Quapropter his interim omisissis, ad ea nos tantum scribenda conuertimus, quæ & nobiscum omnimodis facta cognouimus, & apud liuoris expertes, attestationi sanctitatis eius sufficere posse confidimus.

*De serui cuiusdam pede uulnerato, & meritis S. Othmari sanitati restituto. Cap. 3.*

**Q**uidam paterfamiliās, multorū apud nos cognitione notissimus, seruum quendam habuit, qui operis quippiā faciens, casu pedem uulnerauit. Pes uerò ipse protinus in tumorem uersus, adeò uenarum contractione debilitatus est, ut ambulandi facultate penitus priuaretur. Hanc ob causam sustentaculum quoddam geniculo supponens, gressum, quem pedis infirmitas denegabat, per annum ferè integrum arte fulciendo subleuare curabat. Is cum ad beati Othmari suffragia uenisset, ante eius altare prostratus orauit: confestimque soluto pede, relictoque sustentaculo, sanus abcessit.

Pes cuiusdam contractus restituitur.

De

De contracto quodam sanato. Cap. 4.

NEC multò post alius quidam, pedem cum tibia altiùs à terra leuatù, & ad posteriora contractum, nò ad subsidium itineris, sed ad ponderis portus grauitudinem ferebat. Hic die quadam baculis suffultus, monasterium deuenit, & beati Othmari oratoriù ingressus, coram altario eius stando, cum orasset, pes ipse cum tibia solutus protenditur: sonitumque in modum fracti cuiusdam ligni crepitando emittens, corrigitur. Nec mora, suo restitutus officio, ferentem se ferebat, portantemque grata mercede remunerans deportabat.

Item alius quidam contractus.

De sanctimoniali femina post diuinam cecitatem illuminata. Cap. 5.

SB ipsius anni spatio sanctimonialis quædam de oppido, quod Basilea dicitur, ante annos quatuor vtrisque luminibus orbara, fororis suæ ducatu ad monasterium tendendo peruénit: ibique tribus ferè hebdomadibus cecitatis tenebris adhuc inuoluta permansit. Annuo autem cursu accedente festiuitate, qua Catholica per orbem Ecclesia sancti spiritus aduentu lætatur, in sabbatò, quod eam præcedens, ipsi quoque imminet, cum multitudo populi more solito orationis causa monasterium adiret, sanctimonialis ipsa inter alios, qui aduerant, hora diei quasi quarta, ante beati viri tumbam oratura prostermitur: ibique aliquantisper orando, lumen quod amiserat, recepit: multisque in vnum conuenientibus, perspicuitate huius miraculi, magna admodum lætitiæ causa fuit.

Cæca recipit lumen.

VITA S. MARGARETAE Reginae Scotiae, cuius festum in decimò seximo Nouembris incidit, habetur 10. Iunij. Consulatur itaque Lector tomum tertium, vbi dicto die eius vita describitur.

DE SANCTO EUCHERIO EPISCOPO LVGDVNSI, EX MARTYROLOGIO ADONIS Archiepiscopi Treuirorum.

Nouemb. 16.

S. Eucheri? in spelunca degit.



ATALE sancti Eucherij Episcopi Lugdunensis, admirandæ fidei, vitæ & doctrinæ viri. Qui ex nobilissimo Senatorum ordine ad religiosam vitam habitumque conuersus, diu in agro suo super fluuium Durentiam in tractu septa speluncæ spontè conclusus, Christo seruiuit, ieiunijs & orationibus vacans. Defuncto autem pontifice Lugdunensi, cum vniuersa Ecclesia, iuxta morem à se antiquitus obseruatum, triduanis ieiunijs & obsecrationibus, qui gubernationem eiusdem Ecclesiæ suscipere deberet, sibi posceret à Domino reuelari, cuidam puero apparens in visu Angelus Domini: Est, inquit, senator quidam Eucherius nomine, super fluuium Durentiam reclusus in spelunca, qui relictis omnibus, quæ possidebat, secutus est Dominum. Ad hunc deducendum pergit, & vobis pastorem illum constituit, quoniam à Deo est electus.

Vide quàm reuelauerat. Cumque illi Archidiaconus rem, propter quam venerant, indicasset, coepit cum iuramento dicere, se voluntariè de specu non egressurum, nec cum eo, nisi ligatus duceretur, iturum. Cumque diu talia repeteret, Archidiaconus effraeto muro speluncæ eduxit eum, & iuxta quod ipse iurauerat, vinetum perduxit Lugdunum. Quem pari animo vnoque consensu Clerus & populus sibi eligens sacerdotem, in pontificali cathedra solenniter collocavit.

Vxorem habuit ante Episcopatum, quæ postea desijt esse vxor.

Huius vxor Galla, in sancto habitu Deo seruans, speluncam eius ingressa, omne illic vitæ suæ tempus in studio religionis exegit. Duæ ipsorum filia, quarum vna Consortia, altera Tullia vocabatur, virginitatis gratia & signorum gloria claruerunt.

VITA